

Restitutionsräntorna

En dryg utgift för staten.

En skattskyldig, som får sin deklaration höjd av taxeringsmyndigheterna, måste — som bekant — i vanlig ordning betala skatt på hela den sålunda förhöjda taxerade inkomsten. Vinner han sedermera efter besvär rättelse av en felaktig taxering, återfår han så småningom av staten dels det skattebelopp, han betalat in för mycket, dels ränta därpå för den tid, han tvingats ligga ute med pengarna.

Statens kostnader för dessa s. k. restitutionskostnader, som staten måste betala till följd av misstag av olika slag vid taxeringen, växa givetvis, om skattemyndigheternas behandling av skattebesvärsmålen är långsam och sträcker sig över många år. De växa likaså, om taxeringsnämnderna i större omfattning taxera upp de skattskyldiga på så lösa grunder, att kronan förlorar i skattedomstolarna.

Hur stora kunna då statens kostnader för dessa restitutionsräntor vara?

Någon officiell redovisning för kostnaderna ifråga finnes tyvärr icke. Räntebe-

loppen utbetalas nämligen av länsstyrelserna tillsammans med och bokföras på samma konton som de restituerade skattebeloppen. Vill man förskaffa sig en närmare uppfattning om storleken av dessa räntebelopp, måste man därför göra en detaljundersökning i verifikationerna till de olika länsstyrelsernas räkenskaper.

Skattebetalarnas Förenings organ *Sunt Förnuft* har gjort och redovisar i sitt häfte nr 7 för i år ett stickprov över de restitutionsräntor, som utbetalades under budgetåret 1951/52 vid länsstyrelsen i Malmöhus län. Vid undersökningen bortsågs helt och hållet från de utbetalade räntor, som understego 20 kronor. Dessa belopp voro visserligen många men ur ekonomisk synpunkt av mindre betydelse för statskassan.

De medräknade större *ränteposterna* uppgingo till icke mindre än 366 st med den icke föraktliga summan av c:a 140.000 kronor. För att ställa detta belopp i relation till hela landet kan nämnas, att Malmöhus län representerar något mindre

dylikt ävensom med beloppet av varufordringar enligt nämnda balansräkning.

Investeringsfond för ersättande av avyttrat fartyg.

Såsom omnämndes i föregående nummer av tidskriften har Sveriges redareförening ingått till Kungl. Maj:t med en framställning rörande vissa skattefrågor. Företagsbeskattningskommittén har i anledning därav framlagt ett förslag till

provisoriska bestämmelser om särskild investeringsfond för ersättande av avyttrat fartyg. Kommittén förordar att bestämmelserna bli tillämpliga vid 1954 års taxering.

Den nya sjukförsäkringen.

Inom finansdepartementets rättsavdelning har upprättats en promemoria angående vissa beskattningsfrågor, aktualiserade av sjukförsäkringsreformen.

än tio procent av den totala summan taxerade inkomster i riket.

Det sammanlagda *skattebelopp*, som staten restituerade till de skattskyldiga i länet, utgjorde nämnda budgetår c:a 1.116.000 kronor. Endast i ett 20-tal fall översteg det omtvistade skattebeloppet 10.000 kronor. Om man bortser från en exceptionellt stor post på 200.000 kronor, varvid dock — som ovan nämnts — bör uppmärksammas, att de allra minsta beloppen över huvud taget icke ingingo i undersökningen.

Undersökningen visade klart, att det är de få stora målen — d. v. s. de besvärärenden där det mellan kronan och de skattskyldiga omtvistade skattebeloppet är stort — som bliva särskilt dyrbara och betungande för statskassan ur räntesynpunkt. Av den sammanlagda summan för restitutionsräntorna i Malmöhus län under budgetåret 1951/52 — 140.000 kronor — belöpte nämligen icke mindre än c:a 110.000 kronor på enbart det 20-tal ärenden, som rörde sig om skattebelopp på 10.000 kronor och däröver. Dessa senare siffror visa uppenbarligen, att den ränta, som staten får betala, icke spelar någon nämnvärd roll för statskassan på det stora flertalet ordinära fall, där det omtvistade skattebeloppet icke uppgår till ett mycket högt belopp.

Stickprovsundersökningen gav däremot icke något svar på frågan, om antalet obefogade upptaxeringar varit onödigt stort. Kronans representanter måste självfallet få bakslag i skattedomstolarna i ett icke obetydligt antal fall. Man kan nämligen icke gärna begära, att kronan skall föra skatteprocess endast i de mål, som redan från början anses helt ”säkra”. Skattemålen äro ofta av så invecklad natur och den rätta tolkningen av skattelagstiftning-

en så oviss, att det ligger i sakens natur, att det även i ett väl fungerande taxeringsväsende måste förekomma en hel del restitutioner.

I ett avseende belyste emellertid stickprovsundersökningen ett allvarligt missförhållande. Det konstaterades nämligen, att staten i icke mindre än 30 av de 366 fallen måste betala ränta för en tid av över fem år. Ett betydande antal av dessa besvärärenden var över sex eller sju år gamla — ett t. o. m. mer än tio år gammalt!

Tidningen *Sunt Förnuft* knyter till redogörelsen för denna stickprovsundersökning följande reflexioner:

”Vi har tidigare i andra sammanhang påtalat detta oskick att behandlingen av skattemål skall gå så långsamt. Det är fullkomligt horribelt att myndigheterna skall behöva syssla i ett halvt eller helt decennium med att fatta beslut i ett skattemål. Här behövs sannerligen en upprensning! Det är ett i högsta grad befogat krav på rättsväsendet att den skattskyldige skall kunna få ett slutligt besked i sina skatteangelägenheter inom rimlig tid.”

Var och en — skattskyldig likaväl som taxeringsfunktionär — torde utan någon invändning kunna instämma i det av *Sunt Förnuft* sålunda framförda kravet. Man kan fråga sig, om det icke vore sund ekonomi av staten att söka på allt sätt minska beloppen av restitutionsräntorna. Man kan också fråga sig, om icke de stora belopp, statskassan årligen tvingas utbetala i form av räntor på restituerade skattebelopp, kunde användas på ett bättre sätt. Hur skulle det vara att använda den del av räntebeloppen, som sammanhänger med den långsamma arbetstakten hos skattedomstolarna, till en välbehövlig och av

dessa domstolar ofta och länge påyrkad förstärkning av domstolarnas kvalificerade arbetskraft? En sådan åtgärd skulle — att döma av resultatet av den ovan relaterade stickprovsundersökningen — kunna genomföras utan någon som helst extra belastning av statskassan. En sådan åtgärd skulle säkerligen också hälsas med den största tillfredsställelse icke endast av de skattskyldiga utan även av taxeringsnämnderna och prövningsnämnderna.

Jiber.

*

Även red. instämmer gärna i önskan, att skattemålen måtte avgöras inom en kortare tidrymd än vad som understundom är fallet. Alla gånger torde dröjsmålen dock icke orsakas helt av myndigheterna. Att basera önskan på statens ränteutgifter synes emellertid delvis obefogat. Staten har ju dock kunnat disponera de inbetalda pengarna under tiden och alltså kunnat underlåta att ev. göra motsvarande upplåning, vilken ju även skulle åsamkat ränteutgifter. Men som sagt önskvärt är givetvis att skatteprocesserna ej drar för länge ut på tiden.